

● **Állami delegáció a boldoggá avatáson****Vatikáni kitüntetés Bratinka Józsefnek**

A héten rangos elismerést vehetett át Bratinka József, aki az előző ciklusban az MDF szegedi képviselőjeként tevékenykedett a parlamentben, jelenleg pedig a Magyar Köztársaságot képviseli nagykövetségként a Vatikánban. II. János Pál pápa a Piusz Lovagrend Nagykeresztjét adományozta a szegedi politikusnak, ezzel nemcsak a Magyarország iránt érzett tiszteletét jelezte a Szentatya, de a nagykövet több mint két éves munkája iránti megbecsülését is kifejezésre kívánta juttatni. Bratinka Józsefet a vatikáni rezidencián hívtuk fel telefonon, hiszen fontos program előkészítésén dolgozik, november 9-én avatják boldoggá Rómában Apor Vilmos püspököt.

● **Nagykövet úr, gratulálunk az elismeréshez. A pápa figyelmességének köszönhető, hogy épp nemzeti ünnepünk után tüntették ki Önt a Piusz Lovagrend Nagykeresztjével?**

– Azt hiszem, hogy sok mindennel összefügg a kitüntetésem. A szentszéki nagykövetek általában a harmadik év során kapják meg ezt az elismerést. Annak örülök a legjobban, hogy a Szentatya nevében Sodano bíboros államtitkár által fogalmazott levélben személyemnek szóló üzenet, elismerés is szerepel. Azt hiszem, emellett néhány más tényező is közrejátszik az időpont kiválasztásában. Természetesen a nemzeti ünnepünkre lehet gondolni, illetve arra a fontos eseményre, amelynek az előkészítésével foglalkozunk, no-

Bratinka József: A Szentatya hétfőn délből külön audiencián fogadja a magyar zárándokokat. (DM-fotó)

vember 9-én lesz Apor Vilmos mártír püspök boldoggá avatása.

● **A Piusz-renddel a pápa azok fáradozását szokta elismerni, akik az egyház és az állam közötti kapcsolatok előmozdításában szereztek érdemet. Ez jelzi Horn Gyula és a pápa közötti kapcsolatfelvétel kedvező fogadtatását is?**

– A rendszerváltás óta, amikor a Magyar Köztársaság első szabadon választott parlamentje, illetve kormánya újraindította a Szent-székekkel való kapcsolatokat, ezek egyenletesen fejlődnek. Folyamatosan magas szintű találkozók jellemezték kapcsolatainkat, a kormány delegációi minden alkalommal kifejezték, hogy

az egyház fontos szerepet tölt be a magyar társadalom életében és szükség van a munkájára. Természetesen a Vatikán nagy örömmel fogadta, hogy Magyarország egy átfogó megállapodást dolgozott ki, és a dokumentumot parlamenti ratifikálásra terjesztette elő. Horn Gyula látogatása ennek az okmányoknak ünnepélyes aláírása és átadása volt. A megállapodás elfogadása szintén jelentős állomás lesz a kapcsolatok történetében.

● **Hasonlóképpen fontos alkalmat jelent november 9-e, ekkor avatják boldoggá Rómába Apor Vilmos püspököt. Kik vesznek részt a szertartáson?**

– Magas rangú állami küldöttség érkezik Rómába.

Most már nyilvánosságra hozhatjuk, hogy köztársasági elnökünk is jelezte, részt kíván venni ezen a szertartáson. Várhatóan két miniszter is jelen lesz, körülbelül 20 országgyűlési képviselő és más fontos közéleti személyiségek. Az Apor Vilmos Emlékbizottság tagjai, az Apor Vilmos Alapítvány és az Apor család tagjai is kiutaznak. Épp a résztvevők létszáma miatt kértem egy magyar szektor, díszpáholy létesítését. A hivatalos küldöttség mellett püspökeik és plébánosaik vezetésével mintegy 4000-4500 zárándok is Rómába utazik.

● **Hogyan zajlik a boldoggá avatás, milyen rendezvények kísérik még e jelentős eseményt?**

– Az ünnepi szertartást a zárándokok nagy létszámára való tekintettel a Szent Péter téren, tehát a Bazilika előtt celebrálják. A magyar Apor Vilmos mártír püspök mellett Vincentia Chavez Orozco mexikói szerzetesnővért Giovanni Battista Scalabrini olasz lelkész is boldoggá avatják. Hétfőn délután pedig az igen impozáns Szent Pál templomban lesz hálaadó mise. Nagykövetségünk természetesen más rendezvényeket is szervez, így hétfőn délután felkeressük Apor Gábor, 1945-ben az utolsó szentszéki magyar nagykövet sírját. A Szentatya hétfőn délből külön audiencián fogadja a magyar zárándokokat.

Takács Viktor

A neves író sportkönyveiről és mezőgazdasági témájú írásairól ismeri a közvélemény. Azt már kevesebben tudják, hogy tavaly jelent meg regénye arról, mi történt egy magyar faluban 1956. október 23-án. Azt pedig még kevesebben, hogy az akkor huszonhárom esztendősen tanítót nemso-kára letartóztatták és a kistarcsai internálótáborba vitték...

● **A negyvenedik évforduló alkalmából látott napvilágot az Fekete szivárvány című regény, az első kitérlet arra, hogy valaki megörökölte a falusi eseményeket ötvenhatban. Tulajdonképpen mit csinált egy Végh Antal nevű tanító pontosan negyvenedik évvel ezelőtt?**

– A gáborjáni iskolában megtartottam az óráimat. Aznap hatot, kettőt történelemből és négyet irodalomból. Aztán szaladtam az iskolaigazgatóhoz, a lakásán volt ugyanis egy néprádió. Meghallgattuk, hogy mi történt Pesten.

● **Mit tudtak akkoriban az országos történelemsokról egy bihari faluban, a román határ mellett?**

– Tudtuk, hogy Pesten utacára ment a nép. Az első pillanattól kezdve jogosnak éreztük a felvonulást, nem

● **1956-ról beszél Végh Antal****„Kis falu, kis forradalom”**

láttunk mögötte csöcselékét. Bár nem voltam tagja a Rákosi-pártnak, az MDP-nek, tudtam, hogy a helybéli szervezetben is megindult az erjedés. És hát persze, Rajk László újratemetése, tehát október hatodika óta árgus szemmel figyeltük az újságokat. Elsősorban a debreceni Naplót. Arra már nem emlékszem, hogy éppen akkor mi volt a neve, mi megyszerte csak Naplónak hívtuk. És olvastam az ország legnagyobb példányszámú napilapját, a Szabad Népet is. Akkor már azt vehettük ki belőlük, amit a magunk mindennapjaiban szintén tapasztalhattunk: Rákosiék bajban vannak.

● **Javasolom, térjünk vissza egy párszáz lelkes magyar faluba! Mit csinált október 23-a délutánján?**

– Meghívtak az egyik gazdához újbort kölölni. Az Otelló termését kortyolgattuk vagy tizen-tizenöt, megbeszéltek az ország dolgait. Szó szót követett, ott nyomban átalakultunk falugyűléssé. A gáborjaniak hangadót kerestek maguknak és engem találtak. Sosem rejtettem véka alá a véleményemet, ráadásul az

események minden moccanatát figyelemmel kísértem. Esténként összejöttünk, s megbeszéltek, hogy ki mit hallott a berettyóújfalui piacon, a megyeszékhelyen, Debrecenben vagy a Kosuth Rádióban. Ekkoriban már a pesti nép túl volt a rádió ostromán, a Parlament előtti sortüzön. A vérengzések hatására alakult meg a Gáborjáni Forradalmi Bizottság. Engem választottak meg a titkárává.

● **Egy nadrágos ember a titkár, az elnök pedig egy helybéli gazda?**

– Egy idős és tekintélyes gazda. Csak hogy neki szántani-vetni kellett, rám hagyta a forradalmat. De mielőtt kifordult volna a határba, magához intett és azt mondta: „Tanító úr, kis falu, kis forradalom!” Hát én aztán rajta tartottam ujjamat a gáborjáni forradalom ütőerén. Fejés, etetés után minden este összeültünk és intézkedtünk. Az egyik gazdának például meghalt a felesége, s azt kérte, hogy fát hozhasson az erdőből, különben a rokonságnak nagykabátban kellett volna virrasztani a koporsónál. Egy másik gazda férjhez adta a lányát, s azt kérte,

hogy a lakodalmat a község-háza nagytermében tarthassák. Minden törvényesen ment, kivéve azt az egyet, amit utólag számon is kértek rajtam. A járásból megérkeztek az októberi fizetések. Kiadtuk a pedagógusoknak, az állatorvosoknak, a tanácselnököknek, a begyűjtő járandóságát azonban visszatartottuk. Nem a személyével volt bajunk, hanem a funkciójával.

● **A regényből tudhatni, hogy közben a járási székhelyen nagy események történtek.**

– Csakúgy, mint a való-ságban. Kikiáltották a Berettyóújfalui és Vidéke Köztársaságot, menten az ENSZ gyámsága alá is helyezték. A város határában volt egy katonai repülőtér, ott kiképzett katonák tartózkodtak, onnan akarták megverni a szovjet hadsereget.

● **Szavaiból szomorkás humor érkezik kicsendül-ni. Visszatetsző, ha én, az akkori kisgyerek most föltételezem, hogy 1956 Magyarországnak a fenséges társult provinciális-sal, a nagyszerű a kisstí-lével?**

– Uram, ez volt a forrada-

lom! Mondok egy példát. Gáborjában megalakítottuk a Községi Forradalmi Örséget. Én, mint az MHSZ lövész-szakosztályának helyi vezetője, ünnepélyesen átadtam a szervezet egyetlen leventepuskáját, s került valahonnan egy vadászfinta is. Mindkét fegyverre madzagt kötöttünk, hogy éjszánkánként vállon hordva vi-gyázhassuk a határt. Addig járóőröztünk, mígnem november 3-án érkezett a hír Debrecenből, hogy dübörögnek a szovjet tankok.

● **Ezzel ért véget a Gáborjáni Forradalmi Bizottság története?**

– Még volt egy szép utó-játéka. Tudtuk a rádióból, hogy a pesti népnek nincs ennivalója. Szereztünk egy teherautót a télesztől, megpakoltuk krumplival, kenyérrel, szárnyasjósággal, s a nélkülöző fővárosba vittük.

● **Volt egy tragikus utó-játék is.**

– Ha akkor józanul gondolom végig a dolgokat, az első perctől kezdve tudnom kellett volna, hogy az októberi forradalom hasonlatos a májusi esőhöz. Megmos és felüdít, de aztán jön a siro-kó. Szerencsésnek mondha-

tőzsde**Élénk forgalom, emelkedő index**

● **Budapest (MTI)**

Élénk forgalom mellett emelkedtek az árak hétfőn a Budapesti Értéktőzsdén. A tőzsdeindex 7375 ponton, 241 ponttal magasabban zárt, mint pénteken. A határidős piacokon is élénkülés volt tapasztalható, így nyitásban a decemberi BUX 7648, a jövő évi decemberi pedig 9600 pontról indult. Zárásra azonban az idei december 7697,5, a jövő évi pedig 9840 pontot ért el. A vegyipari papírok mindegyike értéknövekedéssel zárta a kereskedést, így a Mol záró-ára 4405 forint, a TVK-é 4270 forint lett. A Borsod-

Chem 260 forinttal magasabban fejezte be a kereskedést, záróára 7200 forint. A bankpapíroknál az Inter-Európa 300 forintot veszített értékéből, záróára 19 ezer 100 forint. Az OTP viszont valamivel magasabban, 6365 forinton fejezte be a kereskedést, de 6500 forinton is forgott. A gyógyszerügyi papírok esetében érdekesség, hogy a Human-nál a vételi és eladási ajánlatok nem találkoztak, így e papírra nem is született üzlet. Az Egis változatlan, 9140 forinton, a Richter viszont értéknövekedéssel 18 ezer 600 forinton zárt.

Ősbemutató a konzervatóriumban

● **Munkatársunktól**

Ma este fél 8-kor a Szegedi Konzervatórium hangversenytermében a Weiner Kamara zenekar koncertjével kezdődik a Szegedi Kamara zenekari Napok rendezvénysorozata.

A ma esti hangverseny műsorában Purcell, Mozart

és Csajkovszkij művei csendülnek fel, valamint ősbemutatóként előadják az Erkel-díjas, Erdemes művész zenész, Hidas Frigyes Vonószene című darabját. Közreműködik: Gottlieb O. Wallisch osztrák zongoraművész, vezényel: Weninger Richárd.

Kék manta aranya

● **DM-információ**

Az idei év egyik legnagyobb búvárszenzációja volt, hogy Szegedről, a síkság kellős közepéről expedíció utazott az Indiai-óceánban föllehető Maldív-szigetekre.

A háromhetes út élményeiről már beszámoltunk lapunkban. Most azt tehetjük közzé, hogy a Kék mantások

produkciójában készült búvárfilm aranyérmet nyert az IV. nemzetközi búvárfilm-fesztiválon, amit Szlovákiában, Tátralomnicon rendeztek. A többek között német, spanyol, osztrák és török természetfilmeket megelőző, díjnyertes, kétszer 35 perces alkotást ma, kedden este 8 órakor bemutatja a Szegedi Városi Televízió.

házalok a kéziratával, akkor minimum Szibériában kötök ki.

● **Vajon mivel magyarázható még, hogy negyven évvel a történetek után született meg az első és mindmáig egyetlen regény a falusi ötvenhatról?**

– Azzal, hogy még a legfiatalabb frók is Pesten cselengtek, géppisztollyal a kezükben. Az ötvenhatos élménykör leszűkült a Corvin-köze, az Üllői útra és a Széna térre. Egyébként nem is lesz következő regény a falunk történetéről. A mi nemzedékünk tagjai felnőtt fővel élték meg az eseményeket, de már leszállt ágban vagyunk. A fiatalabbak meg honnan tudnák, hogy mi történt akkoriban?

● **Regénye éppen egy éve jelent meg. Milyen visszajelzéseket kapott róla?**

– Azt hittem, több lesz a sértődött ember. Néhány hónapja meghívtak Berettyóújfaluba. A művelődési ház igazgatója borzasztóan izgult, hogy nem demonstrál-e valaki ellenem. Sok egykori tanítványom jött be Gáborjából, idősebb asszonyok és meglelt férfiak. Letanító-uraztak, s elmondták, hogy az igazat írtam. Ettől nemcsak a népművelő nyugodott meg, hanem én is.

Zöldi László